

Täysistunto

Tiistai 16.12.2025 klo 10.00—18.46

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 145/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 22/2025 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Siellä on ensimmäisenä edustaja Hänninen. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.33 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvokas puhemies! Suomen turvallisuus rakentuu kokonaisuudesta, jonka kivijalka on huoltovarmuus. Se on kykyämme varmistaa, että yhteiskunnan toiminta ei pysähdy, vaikka maailma ympärillämme muuttuisi. Tämä hallituksen esitys huoltovarmuuslain uudistamiseksi on vastaus muuttuneeseen turvallisuusympäristöön. Elämme ajassa, jossa meidän on oltava valppaina ja valmiina, ajassa, jossa huoltovarmuus ei ole enää vain varautumisen yksityiskohta vaan koko yhteiskuntamme selkäranka.

Arvoisa puhemies! Huoltovarmuus on osa kokonaisturvallisuuttamme. Suomen puolustuskyvyn kannalta on erittäin tärkeää, että huolehdimme kokonaisturvallisuuden kaikista näkökulmista, myös huoltovarmuudesta. Hallitus tekee nyt perusteellisen ja vastuullisen uudistuksen, jossa huoltovarmuuslaki päivitetään vastaamaan tätä aikaa. Huoltovarmuuskeskuksesta tehdään virasto, sen rahoitusmalli selkeytetään ja varautumista laajennetaan materiaalivarastoista myös suorituskykyihin. Tämä tarkoittaa, että yhteiskunta kykenee toimimaan myös kriisin keskellä. Me olemme valmiita alati muuttuvaan toimintaympäristöön riippumatta siitä, oliko kyse energiasta, ruuasta, tietoverkoista vai logistiikasta. Se tarkoittaa sitä, että suomalaiset voivat luottaa siihen, että kriisitilanteessakin valo syttyy, lääkkeet riittävät ja yhteiskunnan palvelut pelaavat.

Arvoisa puhemies! Huoltovarmuus ei ole vain Helsingin ja Etelä-Suomen asia, se on ennen kaikkea koko Suomen yhteinen asia ja tehtävä. Erityisesti pohjoisen Suomen rooli huoltovarmuuden ja omavaraisuuden kannalta on korvaamaton. Pohjoisessa on kriittinen osa energiantuotantoamme, teollisuuttamme ja logistiikkaverkostojamme. Siksi myös huoltovarmuuden kehittämisessä on varmistettava, että investoinnit ja varautumistoimet ulottuvat koko maahan. Vaikka pian päätämme tämän lain hyväksymisestä, on meidän katsottava rohkeasti tulevaisuuteen. Huoltovarmuus ei synny lakia muuttamalla, se syntyy teoilla, investoinneilla ja yhteisestä hyvästä. Turvallinen Suomi on vahva vain silloin, kun jokainen osa maata on turvassa ja mukana. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

17.36 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomen on oltava valmis kriiseihin. Siksi huoltovarmuutta vahvistetaan uudella lailla. Huoltovarmuuskeskuksesta tehdään virasto, joka saa selkeän viranomaisvastuun. Laki määrittää tehtävät ja rahoituksen niin, että varautuminen toimii kaikissa oloissa. Rahoitus tulee valtion budjetista ja huoltovarmuusmaksusta, jotta taso pysyy riittävänä. Työntekijät siirtyvät virkasuhteeseen, mikä lisää luotettavuutta ja vastuuta. Varautuminen kattaa lämmön, sähkön ja ruoan. Suomalaisen maatalouden on säilyttävä elinvoimaisena, jotta kotimainen ruoka riittää myös häiriötilanteissa. Jos pellot hiljenevät, olemme pulassa. Kansallinen tuotanto turvaa tilanteessa, jossa rajat sulkeutuvat ja toimitusketjut katkeavat. Kun kriisi tulee, kukaan ei tuo viljaa tai lihaa rajan yli. Silloin ratkaisee oma tuotanto. Siksi maatalouden kannattavuus ja kotimainen ruoka ovat osa turvallisuuttamme.

Arvoisa rouva puhemies! Energiassa kotimaisuus on yhtä tärkeää. Turvetta on ajettu alas, mikä on lisännyt riippuvuutta ulkomaisista polttoaineista. Tämä on riski, jota emme voi hyväksyä. Turve on säilytettävä varapolttoaineena, sillä kriisin hetkellä se voi ratkaista sen, pysyvätkö kodit lämpiminä ja teollisuus käynnissä. Kun tuontipolttoaineet eivät liiku, turve antaa aikaa ja turvaa. Turpeen alasajo ei saa viedä meiltä tätä mahdollisuutta.

Huoltovarmuus ulottuu myös alueille. Pitkäkestoisissa häiriöissä ratkaisut tehdään paikallisesti. Jokaisella maakunnalla on omat riskinsä: saaristossa polttoaineen saatavuus, Lapissa lämmön turvaaminen, kaupungeissa logistiikka. Siksi tarvitaan paikallisia varautumissuunnitelmia, riskiarvioita ja toimivia verkostoja. Huoltovarmuuskeskus tukee tätä työtä tuottamalla tilannekuvaa ja koordinoimalla yhteistyötä viranomaisten, yritysten ja järjestöjen välillä. Kun tieto kulkee ja suunnitelmat ovat kunnossa, kriisin hetkellä ei synny paniikkia.

Arvoisa rouva puhemies! Kun häiriö iskee, suomalaisten on oltava valmiina. Oma ruoka ja oma energia luovat todellista turvaa. Tämä laki vie asioita oikeaan suuntaan. Ilman kotimaista tuotantoa, turvetta ja alueellista varautumista varmuus jää hyvin laihaksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

17.39 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässähän on kyse talousvaliokunnan yksimielisestä mietinnöstä, ja erityisen hyvää siinä on, että valiokunta lisäsi sinne näitä mainintoja alueellisesta huoltovarmuudesta. Haluan ne vielä tässä erikseen nostaa esille.

Elikkä toimintaympäristön muutos ja lainsäädännön lähtökohdat: Täällä todetaan, että talousvaliokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että alueellinen huoltovarmuus on tärkeä osa kansallista huoltovarmuusjärjestelmää ja alueellisen huoltovarmuuden tavoitteena on turvata kriittiset alueelliset toiminnot, kuten täällä aiemminkin on tuotu esille, näissä pitkäkestoisissa ja vakavissa häiriötilanteissa, tässä se yhteistyö on erityisen tärkeässä roolissa, ja myös edelleen kehittää ja vahvistaa tätä toimintaa ja yhteistyötä myös tiedonkulun osalta, koska se on äärimmäisen tärkeää, että jokaisessa tilanteessa jokainen tietää, mitä tehdään. Tässä tosiaan on hyvin tuotu lisäyksenä tähän esitykseen, että tilannekuvaa jaetaan eri toimijoille, ja myös se, että se liittyy tähän alueellisen huoltovarmuuden kehittämiseen. Nyt on oleellista, että kaikki nämä tulevat sitten myös käytännössä toteutumaan ja että ne otetaan käyttöön. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.40 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Entisenä huoltovarmuusneuvoston jäsenenä voin tyydytyksellä todeta, että tämä hallinnollinen muutos tässä virastomuotoisen Huoltovarmuuskeskuksen synnyttämisessä on hyvä asia ja se varmistaa sitä jatkuvuutta. Tämä on tässä mielessä hyvä uudistus, ja tämä koko paketti on suhteellisen yksimielinen. Hallintovaliokunnassa on ollut pientä erimielisyyttä, mutta tämä talousvaliokunnan mietintö on yksimielinen, ja se on hyvä merkki siitä, mitä Suomessa tehdään yhdessä.

Tällä toiminnalla on aika laajoja horisontaalisia vaikutuksia, ja se tässä pitää noteerata. Sitten se, mikä on tässä aivan esimerkillistä, on tämä julkisen ja yksityisen sektorin toimiva yhteistyö, ja se on tämän huoltovarmuuden selkäranka. Sitä tässä vahvistetaan, ja tähän poolimaiseen työskentelyyn, jolla sitä tehdään, ei tule muutoksia. Tämä on myös kansainvälisesti aivan poikkeuksellinen tapa, ja me ollaan aika monessa mielessä esimerkki monelle maalle tästä, miten huoltovarmuutta rakennetaan. Täällä on tärkeitä huoltovarmuuden tekijöitä, varastointia erityisesti ruuan osalta, viljojen osalta, täällä paljon puhutaan energiasta ja sähköverkoista ja kaikesta kriittisestä infrastruktuurista, ja tämä käsittelee niitä etukäteen yhdessä yksityisen sektorin kanssa ja tätä systemaattisesti viedään eteenpäin.

Tähän liittyy, arvoisa rouva puhemies, yksi huolenaihe. Meidän huoltovarmuusmaksu käytännössä kerätään fossiilisista polttoaineista, ja nyt kun ollaan siirtymässä enemmän puhtaisiin energialähteisiin, niin se pakottaa meitä miettimään, miten tämä rahoituspohja jatkossa hoidetaan. Tämä tulee olemaan varmasti sitten jatkossa semmoinen asia, että jos me haluamme varmistaa, että me pystymme myöskin pitkäkestoisiin kriiseihin vastamaan, niin tämä rahoituspohja pitää laventaa tästä fossiilisesta polttoaineesta muualle.

Muuten tämä esitys on kannatettava, ja tällä voidaan mennä eteenpäin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

17.43 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa rouva puhemies! Suomalainen kokonaisturvallisuuden konsepti ja kansallinen huoltovarmuusjärjestelmämme kiinnostaa Euroopassa tällä hetkellä hyvin laajalti. Olemme monin tavoin esimerkkinä koko maailmalle siinä, kuinka yhteiskuntamme kriittinen toimintakyky varmistetaan kaikissa olosuhteissa, ja toisaalta sen suhteen, kuinka laajasti ja perusteellisesti kykenemme myös omaa väestöämme suojelemaan. Elämme kuitenkin aikoja, jolloin myös meidän on pystyttävä yhä parantamaan, ja siksi tätä lainsäädäntöä tällä hetkellä uudistetaan.

Kuten puolustusvaliokunta on todennut, huoltovarmuuslainsäädäntö ja huoltovarmuusjärjestelmä vaikuttavat hyvin laajasti kaikille yhteiskunnan eri sektoreille ja se on keskeinen osa suomalaista kokonaisturvallisuusajattelua. Tähän esitykseen ovat siksi omat lausuntonsa antaneet myös hallintovaliokunta, puolustusvaliokunta sekä maa- ja metsätalousvaliokunta. Kaikki valiokunnat ovat pitäneet uudistusta tarpeellisena ja lähtökohdiltaan perusteltuina. Lausunnoissa korostuivat nykyjärjestelmän vahvuuksien säilyttämisen tarve, Huoltovarmuusrahaston kantokyvyn turvaaminen sekä eri sektorien viranomaisten roolit ja kansainvälisen tason yhteistyön merkitys. Varsinainen mietintövaliokunta eli talousvaliokunta pitää huoltovarmuuslainsäädännön uudistusta välttämättömänä ja peruslähtökohdiltaan tarkoituksenmukaisena. Asiantuntijakuulemisissa keskeinen huomio on kohdistunut suomalaisen huoltovarmuusjärjestelmän lähtökohdan, julkisen ja yksityisen sektorin toimivan yhteistyön, säilyttämiseen ja vahvistamiseen osana uudistettua järjestelmää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2025 vp

Arvoisa puhemies! Myös minä pidän perusteltuna, että huoltovarmuuden määritelmä laajennetaan koskemaan myös normaaliolojen vakavia häiriötilanteita. On hyvä huomata, myös se, että huoltovarmuuden käsitteen laajentaminen koskemaan väestön toimeentuloa ja suojaamista, välttämättömien palveluiden tuotantoa sekä kriittistä infrastruktuuria vaikuttaa myös kuntien varautumiseen ja tuo Huoltovarmuuskeskuksen toimijana lähemmäs kuntia, joilla on keskeinen rooli näiden toimintojen turvaajina. Kriittisten alueellisten toimintojen turvaaminen on äärimmäisen tärkeää.

Arvoisa puhemies! Koska kriittinen infrastruktuuri kattaa voimassa olevassa huoltovarmuuslaissa mainitut tekniset järjestelmät, on perusteltua, että jatkossa pykälän 1 momentissa viitattaisiin lisäksi kriittiseen infrastruktuuriin ja siihen siis sisällytettäisiin myös nämä tekniset järjestelmät. Yhteiskunnan teknistyminen ja verkottuminen on lisännyt haavoittuvuutta ja tarvetta kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen erilaisia uhkia ja riskejä vastaan. Mielestäni tämä tiukennus selventää tätä tilannetta ja tuo myös uusia, vakavammin otettavia velvoitteita.

Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on näkemykseni mukaan hyvin perusteltu ja hyväksyttävä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen poissa.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 145/2025 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.